МОТИВИ

към проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2017 г. за реда за установяване концентрацията на алкохол в кръвта и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози (обн., ДВ, бр. 61 от 2017 г., изм. бр. 81 от 2018 г., бр. 99 от 2020 г. и бр. 81 от 2023 г.)

Причини, които налагат приемането на наредбата:

По нареждане на министър - председателя със Заповед РД-02-248/30.08.2023 г. на министъра на здравеопазването е създадена междуведомствена работна група със задача да извърши преглед и изготви предложения за изменения и допълнения в Наредба № 1 от 2017 г. за реда за установяване концентрацията на алкохол в кръвта и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози, с цел въвеждане на надлежен ред за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози.

Причина за необходимостта от изменение на наредбата с цел въвеждане на надлежен ред за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози е изменение в разпоредбата на чл. 343б, ал. 3, 5, 6 и 7 от Наказателния кодекс (обн. ДВ, бр. 67 от 2023 г.), съгласно което който управлява моторно превозно средство след употреба на наркотични вещества или техни аналози, установена по надлежния ред, се наказва с лишаване от свобода от една до три години и с глоба от петстотин до хиляда и петстотин лева.

С предложените промени в наредбата се въвеждат няколко основни изменения в процедурата на изследване за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози, като по този начин се допълват настоящите разпоредби и се създава необходимият цялостен надлежен ред за установяване на наркотични вещества и техни аналози у водачите на МПС.

1. Въвежда се алтернативно изследване на остатъчното количество от орална течност (слюнка) от тест–касетата при положителен предварителен резултат за установяване употреба на наркотични вещества или техни аналози. Резултатите от теста подлежат на потвърждаване с изследване на кръвна проба или слюнка.

Към момента голям брой от лицата, установени с положителен резултат за употреба на наркотични вещества или техни аналози при предварителното изследване на орална течност (слюнка), отказват предоставяне на кръвна проба, което прави невъзможно доказването на употреба, респ. налагането на санкция. С предложената промяна, при подобен отказ като проба за изследване се изпраща тест-касетата от

извършеното предварително изследване за допълнително лабораторно изследване чрез прилагане на доказателствен аналитичен метод. По този начин употребата на наркотично вещество ще бъде категорично и еднозначно доказана по обективен и несъмнен начин. Изследването ще се извършва само в лабораториите, които разполагат към настоящия момент с аналитичен капацитет за извършването му. Предвиден е ред по запечатване, съхранение до изпращане и транспортиране до изследващата лаборатория.

Въвежда се правилото, че употребата на наркотични вещества или техни аналози, установена с тест, се потвърждава с химико–токсикологично лабораторно изследване на кръвна проба, а в случаите на отказ на такова - с химико–токсикологично лабораторно изследване на остатъчната орална течност (слюнка) по колекторния тампон на тест-касетата на теста, с който е установена употребата.

2. Отказът на лицето от медицинско изследване и предоставяне на кръвна проба ще се декларира на място, в момента на полицейската проверка.

Съгласно действащата към момента наредба, при положителен резултат от предварително изследване за употреба на наркотични вещества, лицето се съпровожда до лечебно заведение за медицинско изследване. Анализът на практиката към момента показва, че в голяма част от случаите лицата декларират отказ от медицинско изследване и предоставяне на кръвна проба, което води единствено до ангажиране на ресурс на МВР за съпровождането им, както и излишно ангажират медицинските специалисти в лечебните заведения, при оформянето на необходимите по реда на процедурата документи.

С предлаганата промяна се предоставя възможност при желание на лицето да откаже медицинско изследване и предоставяне на кръвна проба, отказът да бъде деклариран още на етап предварителна проверка, с което да се съкрати процедурата и да се пристъпи към изследването на остатъчната орална течност (слюнка) по колекторния тампон на тест-касетата на теста, с който е установена употребата.

3. Съпровождане на лицето до лечебно заведение при отказ от предварително изследване с техническо средство или тест, но изразено съгласие за медицинско изследване и предоставяне на кръвна проба.

Анализът на практиката показва, че в случаи на отказ от предварително изследване с техническо средство или тест, но изразено съгласие за медицинско изследване и предоставяне на кръвна проба, след издаване на талон за изследване и определяне на срок за явяване в лечебното заведение, непридружаваното лице често пъти декларира употреба на алкохол и/или наркотични вещества в този прозоречен период от време,

което на по-късен етап затруднява установяването на обективната истина. Независимо от въвеждането в наредбата на изискване за деклариране неупотребата в посочения период, с цел недопускане на подобни действия от страна на изследваното лице или твърденията му на по-късен етап, целящи да компрометират получения резултат от изследването, се предлага насочените по този ред лица да бъдат придружавани до определеното лечебно заведение.

4. Въвеждане на концентрационни технологични прагове при доказване употребата на основни групи представители на наркотичните вещества.

Въвеждането на прагови стойности за част от установяваните при предварителното изследване наркотични вещества представлява способ, при който се дефинира кога аналитичният резултат от извършеното изследване на кръвната проба следва да се приеме като доказана употреба на наркотичното вещество. Въз основа на такъв аналитичен способ са разработени и използваните полеви тестове. Предложени са стойности, възприети в редица страни от Европейския съюз, кореспондиращи с характеристиките на ползваните у нас и в Европа тестове за предварително изследване за употреба (чрез изследване на орална течност). Въвеждането на посочените прагови стойности елиминира сега задаваните от съдебните състави въпроси към експертното изследване, касаещи времето на употреба на наркотичното вещество с оглед дефиниране на субективната страна на деянието, а именно доколко управлението на МПС е извършено непосредствено след употреба на наркотично вещество или негов аналог, както определя НК, и доколко водачът е наясно с това. По този начин категорично и еднозначно, въз основа на обективен аналитичен критерий, ще се доказва съответната непосредствена употреба на наркотичното вещество. За наркотични вещества и техни аналози извън предложения списък употребата ще се счита за доказана при установяване наличието на всяко количество от търсеното вещество или негов метаболит в пробата.

Предложени са и критерии за контрол на качеството на използваната аналитична процедура от изследващата лаборатория, доколкото експертното изследване на наркотични вещества в кръвна проба за целите на съдебната експертиза не ползва единен аналитичен протокол. При необходимост от изследване на контролната проба кръв е предвидено същата да се извършва само в лабораториите, които към момента разполагат с повече от трима специалисти с опит в областта на съдебната токсикология.

Цели, които се поставят с проекта:

Целта на представения проект е да се въведе цялостен надлежен ред за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози у водачите на МПС,

както и да се прецизират отделни разпоредби от наредбата, с което да се постигне по-голяма яснота на нормите и да се повиши ефективността и ефикасността при прилагането й.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Предлаганият проект на Наредба не води до въздействие върху държавния бюджет.

За прилагането на новата уредба няма да бъдат необходими допълнителни финансови средства. Не се натоварват с разходи и задълженията да прилагат наредбата органи и лица, както и засяганите от наредбата лица.

С измененията на наредбата не се предвиждат административни промени, както и закриване, сливане или създаване на нови административни структури и няма да се създаде допълнителна административна тежест за участниците в процеса. Не се въвеждат или изменят регулаторни режими и такси.

Очаквани резултати от прилагането на новата уредба:

С въвеждането на надлежен ред за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози се създават необходимите предпоставки за провеждането на законосъобразни и обективни процедури по Закона за движението по пътищата и Наказателния кодекс.

С прецизирането на отделни разпоредби от наредбата се очаква да се постигне по-голяма яснота на нормите, съответно да се повиши ефективността и ефикасността при прилагането й.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

След извършена преценка за съответствие с европейското право се установи, че обществените отношения, предмет на проекта на тази наредба, не са регламентирани в европейското законодателство. Уредбата на обществените отношения, предмет на проекта на наредба, е въпрос на национално решение и е от компетентността на отделните държави членки.

С проекта не се предвижда въвеждане на актове на Европейския съюз, поради което не е изготвена справка за съответствието с правото на Европейския съюз.

Проектът е публикуван на интернет страницата на Министерството на здравеопазването, Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации за обществено обсъждане в 30-дневен срок.